

De rol van OPA

Jan Sutterland

- Gepensioneerd
 - Oppas opa
 - Beleidsadviseur JGZ
- Kennemerland t/m 2017/9

Doel

Grootouders zijn er niet alleen voor de 'fun', maar vertolken veelal een structurele rol in de zorg voor de kinderen.

De rol van het opaschap is aan het veranderen.

Vraag

- Wie maakt gebruik van 'n oppasgrootouder?
- Is zelf 'n oppas grootouder?

Opzet

- Visie ontwikkeling JGZ K t.o.v. rol vaders
- Maatschappelijke ontwikkeling rol van de opa
- 'Gunfactor' voor de uitvoering van de rol van oppas/zorg opa
- Overeenkomsten en verschillen tussen opa en oma
- Wanneer opa te betrekken in de begeleiding / zorg voor de kleinkinderen

2017 september

Pensionering

- Mini symposium ‘Vaders in Beeld’
- Film voor aanstaande ouders
- Folder ‘Borstvoeding voor vaders’
- Folder voor aanstaande ouders.

JGZ Kennemerland

JgzApp

- Afspraken
- Toegang dossier
- Informatie

QUERIDO

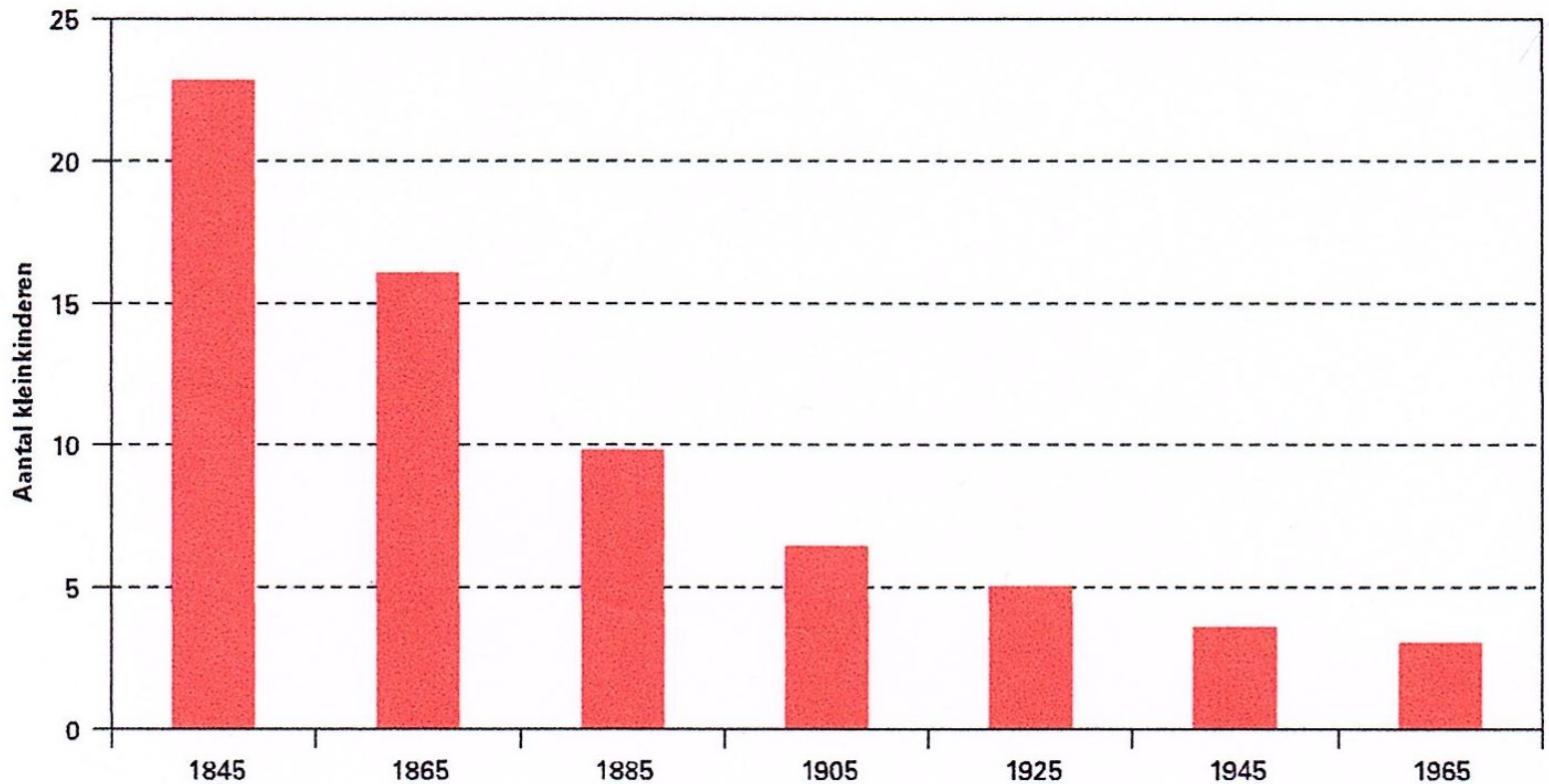
Annie M.G. Schmidt

M'n opa

Met tekeningen van Noëlle Smit

Levensverwachting

Figuur 1. Gemiddeld aantal kleinkinderen per grootouder rond leeftijd 60, naar geboortjaar van de grootouder (schatting)

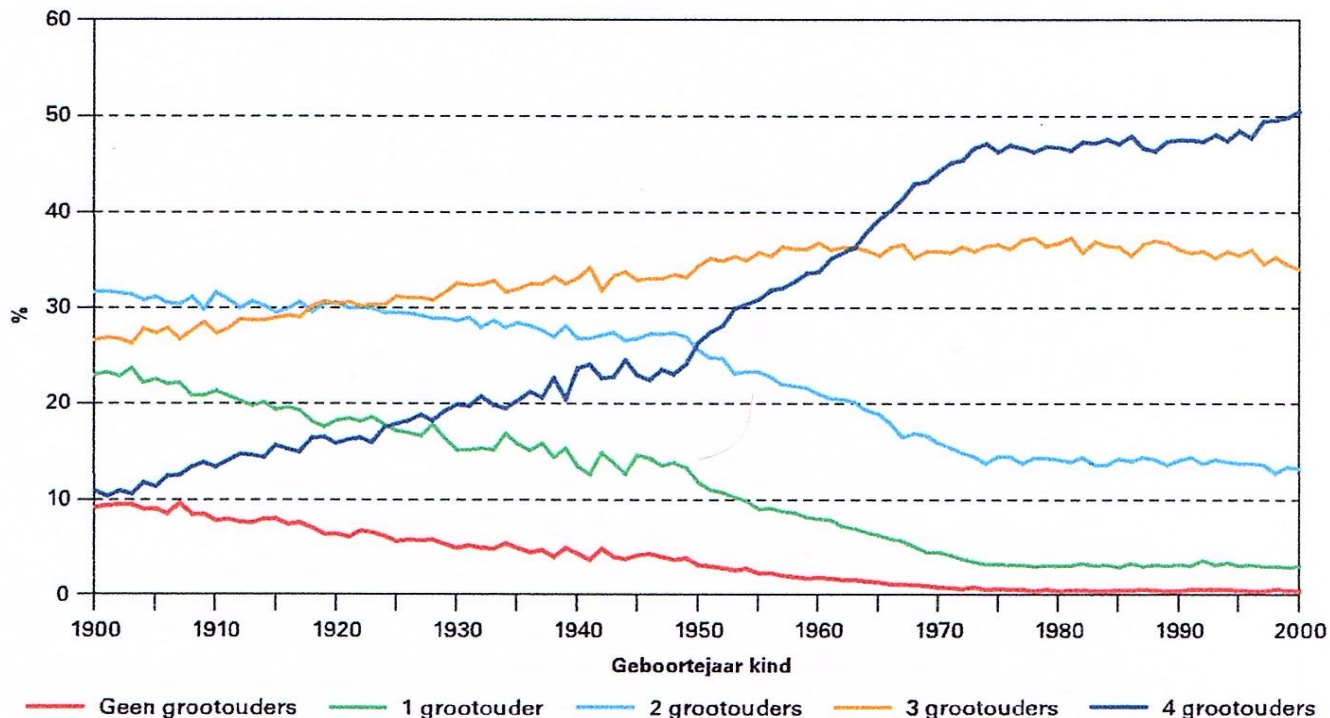

Bron: Beets (2004), *Demos*, 20(5), p. 38.

50 jaar geleden hadden heel wat ouders
veel kinderen.

Tegenwoordig hebben heel wat kinderen
veel ouders

Figuur 2. Percentage kinderen dat bij geboorte geen, 1, 2, 3 of 4 grootouders heeft naar geboortjaar van het kind

Levensverwachting (2)

- Vitaliteit grootouder
- Gemiddelde leeftijd voor het eerst moeder
 - in 1970 > gemiddeld 24,3 jaar
 - in 2017 > gemiddeld 29,8 jaar
- Grootouders werken langer dan door

Sandwichgeneratie

Oppelaar 2002 (nestor survey 1992)

- Gemiddeld 53 jaar vrouwen > oma
- Gemiddeld 55 jaar mannen > opa
- 4 op de 5 volwassenen wordt grootouder
- Grootouders gemiddeld 6 kleinkinderen
- Gemiddeld 25 jaar de rol van grootouder

Maatschappelijke ontwikkelingen(2)

- Sterke familiebanden
- Positie van de vrouw
- Babyboom generatie = protestgeneratie
- Verzorgingsstaat > Participatiewetgeving
- Dichtbij elkaar wonen > reisafstanden

The next best thing

- Kinderopvang te duur of te ver
- Angst kinderen bij onbekenden achter te laten
- Alleenstaand / echtscheidingen
- Financiële problemen
- Toename arbeidsdeelname vrouwen
- Hoge werkdruk bij beide ouders

- Opa en oma vertrouwd, veilig, flexibel

- Voormalig voetballer en ouderenambassadeur John de Wolf wordt opa. De Wolf, die voor de Anbo ouderenambassadeur wordt, kijkt er naar uit en wil **zelfs** gaan oppassen. Zijn opaschap noemt hij een „mijlpaal” (*ditjes en datjes 2017*)

- Een opa of oma die niet wil oppassen heeft het **zwaar** (*parool 2017*)
- <https://www.youtube.com/watch?v=3HHWYxWUFYc>

OPPAS OPA'S

- Diversiteit van opa's

Gunfactor

- Vertrouwen krijgen van (schoon)kinderen
- Oma laat het wel of niet toe
 - Oma en Opa wisselen samen uit
 - Opa geen verstand van / onhandig, weet niet wat te doen
- Geremd door fysieke of psychische factoren
- Invloed van omgeving
 - Geen voorbeeld gehad
 - Opvatting niet stoer

Verskil opa en oma

- Oma's voelen sterker appèl om te zorgen
- Oma's zijn bezorgder
- Opa's doen gevaarlijke spelletjes
- Opa's stoeien. Oma's knuffelen
- Oma's volgen kleinkind. Opa's begrenzen
- Omgaan met huilen anders
- Impact van complimenten geven
- Opa's vragen vaker om opheldering en uitleg.

10 gouden regels *handboek voor opa's en oma's*

1. Ga alleen op bezoek op uitnodiging of afspraak
2. Houd de communicatie te allen tijde open
3. Inspecteer de grenzen van de kinderen
4. Complimenteer je kinderen voor het feit, dat zij goede ouders zijn
5. Behoud een goed gevoel voor humor en rechtvaardigheid
6. Bekritiseer nooit je (klein)-kinderen
7. Bied steun en advies
8. Laat je niet verleiden tot emotionele chantage
9. Wees een grootouder die je graag wilt kennen
- 10 Zoek naar 'leemten' die alleen jij kunt aanvullen

Voordelen van oppassen

- Kleinkinderen houden je fit
 - Fysiek en psychisch
- Positieve invloed op invulling leven
- Tijd om ontwikkeling van kleinkind te volgen
- Betrokken bij ontwikkeling (big dreams)
- Versteving band (hechting)
 - Geurts > kleinkinderen zorg later voor grootouders

Nut familie anamnese

- Relatie ouders / grootouders invloed vormgeving eigen ouderschap
- Overdracht van generatie op generatie
- Conflicten / zorg tussen ouders en grootouders
- Mate van steun
- Appèl op invloed van grootouders op ouders

Tips voor zorgverleners

- Waardering uitspreken
- Zorgen in kwadraat
- Steun bij 'verlies' situaties
- Echtscheiding > omgangsregeling
- Extra opgave 'nieuwe gezinnen'
- Grootouders serieus nemen bij zorgvraag
- Ouders betrekken grootouders met een reden bij zorgvraag
- Grootouders betrekken preventie uithuisplaatsing

Brainstorm / aanbevelingen

- Grootouders betrekken bij onderwijs
- Grootoudercursussen aanbieden
- Grootouderwetje (recht op bezoekenregeling)
- Educatieve reizen voor grootouders en kleinkinderen
- Gezamenlijke sportactiviteiten
- Zomerschool voor grootouders en kleinkinderen
- Associatie belangenbehartiging grootouders
- Grootouderschapsverlof op politieke agenda

Tenslotte zijn er nog vragen?

If I had known
GRANDCHILDREN
were so much fun,
I would have had them
FIRST

TTX/KKJ